

qu' aquesta es una paraula composta d' *inter-vista*, que deu volguer dir veure per dins).

—En mon concepte la situació es molt negra y no veig medi pera poguer sortir de la fanguera en qu' està ficat lo carro Espanya. A tú ¿qué 't sembla?

—Jo, com tú, —me contestà,— també comprench que 'l carro no surtirà del fang ahont l' han portat carreters inexperts y perque 's confia als mateixos carreters lo seu salvament. ¿Cóm vols qu' eixos carreters que se 'ls donà un carro nou, ab bon bestiar y bons guarniments, y han deixat que 'l carro's pudris ab sol y plujas; qu' han estragat los animals per la fam y per la inacció de no untar las boixas pera conservar-lo y alleugerir als animals (aquí crech qu' entendrás que vull dir lo poble); que quan s' ha trencat un guarniment ó cadena no s' han cuydat de repararlo; que may han estat á la direcció del carro, sinó garlant y aturantse per tots los hostals y hostalets á ferne cinch céntims y gastantse no solzament lo seu salari, sinó 'l gra qu' havian de donar als animals? Pera que 't fassis càrrech de com jo veig la situació d' Espanya, vaig á contarte lo qu' ha passat á una familia coneguda meva.

La familia á que 'm refereixo porta un titul nobiliari, dels que se 'n diu de *abolengo*. Aquesta familia, composta de cinch fills, tres noys y duas noyas, pare y mare, es d' aquellas que de molts anys ha guardat la mateixa ximperia de no recordarse d' altra cosa que de fer ostentació de sos tituls y contar las *fazañas* de sos passats; d' ensenyar los trofeus de banderas, corassas, telms, manoplas y cascos rovellats y llegir y rellegir los pergamins y cédulas de Papas y Reys; de donar *soírees* y acudir á totas las que la convidavan, en fi no 's recordava de res més que de ximplejar. Las rendas

de sos passats eran molt grans, però á copia de mal versar y no administrar, cada dia disminuïan y, com se necessitavan diners, no reparavan de ahont ni com venian; aixis es que 'ls usurers los prengueren per son compte y molt aviat las rendas no bastaren pera pagar interessos. A n' ells no hi havia medi de ferlos entrar en economias, rebaixant lo luxo d' administradors, criats, cotxes y modas, ¡cá...!; aixó hauria estat una mengua per la casa; la casa debí mantenir son tren y á lo que no arribavan las rendas y préstams, s' hi venian fincas. Lo lògich y natural era que vingués lo qu' ha vingut: que 'ls usurers, administradors y criats s' han repartit las propietats y avuy no sols los pares han de viure á expensas dels amichs y benefactors, sinó que 'ls fills corren errants y sense saber com menjar, y las noyas... las noyas... no ho vulgas saber.

Jem.

¿CASUALITAT? (1)

Va surtirne borratxo, tambalejant y cordantse la roba. Las orellas li xiulavan y tot rodava davant seu. Anava taral-lejant la última *petenera* que havia cantat aquella donota que, ensenyant las cames, acompanyava la causó picant de mans.

Y encara la sentia á la dona, y 'ls criats dels de dins la casa, que desde 'l carrer se veyan ageguts en las *otomanas* com cuchs de terra. S' hi girá entussiasmat, cridant *¡olé!*, y 's posá á cantar la *malagueña* més indecent que li recordá... quan... sentí tres campanadas lluny, un cant ben diferent del seu y vegé acostarse una professó.

(1) De *L' Atlántida*. D' una colecció premiada en lo certámen del mateix setmanari.